

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ “MODERN TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING” („МОДЕРНИ ТЕХНОЛОГИИ ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК“) ОД ДОЦ. Д-Р СИМОНА СЕРАФИМОВСКА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1902-179/4 од 313. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 13.8.2025 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Нина Даскаловска, редовен професор, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- д-р Брикена Џафери, редовен професор, Факултет за јазици, култури и комуникација при Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис “MODERN TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING” („МОДЕРНИ ТЕХНОЛОГИИ ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК“) од доц. д-р Симона Серафимовска, наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Ракописот со наслов „Модерни технологии во наставата по англиски јазик“ припаѓа во научната област методика на наставата по јазик (6.02.01.32), според меѓународната Фраскатијева класификација.

По прегледот на ракописот (скрипта), Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Основи податоци за ракописот: Скриптата со наслов “Modern technologies in English Language Teaching” („Модерни технологии во наставата по англиски јазик“) е наменета за истоимениот предмет од VII семестар на студиската програма Англиски јазици книжевност при Филолошкиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Како комплементарен ресурс треба да им послужи на наставничкиот кадар и на студентите за проширување на компетенциите во областа на компјутерски-асистираното учење, образовната аналитика и генеративната вештачка интелигенција, теми што современите наставни планови ги препознаваат како клучни за формирање на дигитално писмен и педагошки иновативен професионалец.

Според интерниот силабус, предметот се реализира во еден семестар, со типичен фонд од 2+1+1 часови неделно, што овозможува рамномерно распределување на теоретските концепти и практичните апликации. Студентите се воведуваат во системот на освојување на новите технологии во изучувањето на англискиот јазик како тренд во модернизацијата на едукативниот процес, како и принципите на TRACK-AI и SAMR-AI, се анализираат алатки како Duolingo Max, ELSA Speak и Canvas Q Chat.

Ракописот е целосно усогласен со наставната програма, бидејќи ги покрива предвидените резултати од учењето: разбирање на технолошките трендови во наставата, критичка евалуација на дигитални ресурси и развој на аналитички пристап кон едукативните податоци.

Оценката на приложениот ракопис е позитивна, бидејќи скриптата ги следи насоките на наставната програма и прецизно ги структурира областите кои се дел од програмата за истоимениот предмет. Текстот е добро структуриран, јасен и лесен за следење.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот „Модерни технологии во наставата по англиски јазик“ брои 76 нумерирани страници во А4 формат. Содржината е распоредена во десет тематски поглавја (1–10), по што следуваат референци и авторски биографски податоци. Во рамките на текстот се вклучени илустративни табели, прикази што го збогатуваат теоретскиот дел со визуелна поддршка. Обемот е целосно усогласен со фондот на предвидени часови неделно за еден семестар: секое поглавје покрива по една наставна недела. Ваквиот тип на распределба ги исполнува критериумите од Правилникот за издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ и обезбедува балансиран однос меѓу теорија, практични примери и критичка анализа, со што ракописот ги исполнува образовните цели на предметот.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: До овој момент не е објавена скрипта или друг ракопис со ист или сличен наслов кој ја покрива оваа тематика и е наменет за студентите на Филолошки факултет. Иако постојат меѓународни учебници кои обработуваат слична тематика, тие не се целосно усогласени со наставната програма на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и не ги адресираат специфичните потреби на студентите по англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет за кои е наменета оваа скрипта. Поради тоа, постои реална потреба од објавување на поднесениот ракопис, кој е создаден во согласност со барањата на наставната програма и ги покрива сите клучни примери релевантни за студентите.

Краток опис на содржината: Скриптата е поделена во вкупно десет поглавја. Првото поглавје носи наслов Вовед. Во ова поглавје читателот првично се запознава со концептот на модерни образовни технологии и нивната трансформативна улога во наставата по англиски јазик. Детално се објаснува што подразбира терминот „дигитална технологија“ во педагошки контекст, спектар на алатки и платформи кои овозможуваат интерактивно и персонализирано учење. Нагласена е клучната предност на технологиите: еластичноста, можноста да се приспособат на различни стилови на учење и да се интегрираат во формални и неформални образовни средини. Дополнително, се разгледуваат главните категории на ресурси од компјутерски асистирано учење (CALL) и мобилни апликации до генеративна вештачка интелигенција (GenAI).

Второ поглавје: Во ова поглавје авторката ја поставува дигиталната писменост како темелна компетенција за наставникот по англиски јазик во 21 век. Најнапред се дефинира улогата на дигиталната писменост како алатка за збогатување на наставата и се опишува како посредник меѓу технологијата, комуникацијата и индивидуалните потреби на студентите. Потоа се дискутираат критичните предизвици при нејзината имплементација, од нееднакви технолошки ресурси до педагошки бариери и се даваат насоки за адаптирање на наставните активности кон разнородни групи на учесници.

Трето поглавје: Ова поглавје го позиционира интернетот како глобална мрежа за отворена комуникација, размена на знаење и неограничен пристап до ресурси, објаснувајќи дека современиот живот и образованието се

незамисливи без неговите услуги. Авторката го нагласува образовниот потенцијал на интернетот: брз и лесен пристап до информации, можност за поврзување професори и студенти на различни локации и создавање заедници за меѓусебно учење и професионален развој. Особено внимание му се посветува на YouTube како медиум што, во синергија со интернетот, овозможува автентични видеоматеријали за развој на јазични вештини, мотивација и културна свест.

Во поглавјето се заклучува дека интеграцијата на интернет-ресурси во наставата по англиски јазик е клучна за модернизација на наставните практики и за создавање богато и флексибилно учење.

Четврто поглавје: Во ова поглавје се објаснува како компјутерот еволуира од статичен лабораториски уред во пренослив „јазол“ што ги спојува LMS-системите, видеоконференциите и облак-базираните веб-сервиси, овозможувајќи автономно и аналитички поткрепено учење. Во поглавјето се нагласува дека токму компјутерот, надграден со генеративна AI, останува темел на сите нови педагошки иновации во иднина.

Петто поглавје: Поголавјето носи наслов *Водечки платформи за унапредување на изучувањето на англискиот јазик*. Во фокусот се критериумите за одговорен избор на дигитални алатки и краток преглед на најкористените веб-платформи, мобилни апликации и AI-асистенти, со акцент на нивната мултимодалност, адаптивна повратна информација и поддршка за micro-learning. Во поглавјето се заклучува дека правилно интегрираните платформи значително ја зголемуваат мотивацијата, точноста и автономијата на студентите, под услов да се применуваат во рамки што ги почитуваат педагошките цели и дигиталната еднаквост.

Шесто поглавје: Во поглавјето се прави преглед на конкретниот дигитален „арсенал“ што го потпира целокупниот теоретски дел: од првите аудио и видео материјали, преку интерактивни блогови и дигитални енциклопедии како Wikipedia, до креирање сопствени веб-сајтови. Низ ова движење од пасивно кон активно учење, авторката покажува како секоја алатка се претвора во простор за продуктивна јазична практика и критичко размислување.

Седмо поглавје: Ова поглавје е посветено на терминот *blended learning*, водечка педагошка парадигма по пандемијата: јадро составено од настава лице в лице, збогатено со онлајн компоненти што им овозможуваат флексибилност и персонализација на студентите. Поголавјето ги опишува новите улоги на наставникот како дизајнер и валидатор и резимира истражувања што документираат повисока мотивација, поинтензивна интеракција и мерлив напредок во сите јазични вештини со примена на методите на *blended learning*.

Осмо поглавје: Ова поглавје се однесува на можноста за учење на далечина кај ученици од основно и средно образование. Авторката ја следи еволуцијата во овој домен и детално објаснува како структурата, социјалната присутност и навремената повратна информација се пресудни за успех. Поголавјето нуди практични насоки за далечинско учење што спојуваат автономија со поддршка и се нагласува дека етичките критериуми, приватноста и воспоставените стандарди (EU AI Act, UNESCO) се неизоставен дел од секој онлајн курс.

Деветто поглавје: Во поглавјето се разгледуваат смартфоните како „џебна училница“, што го ослободува учењето од просторни и временски ограничувања. Авторката покажува дека мобилното учење (M-learning) им овозможува на учениците моментален пристап до речници, видеа и интерактивни апликации, а истовремено ги охрабрува да создаваат и споделуваат сопствени материјали.

Десетто поглавје: Последното поглавје ја прикажува вештачката интелигенција како логична кулминација на дигиталната трансформација: генеративни LLM-асистенти за пишување, анализа на изговор преку длабоки мрежи и аналитички модели што предвидуваат активност на студентите. Во поглавјето се истакнува дека автоматизираната оценка добива вистинска педагошка вредност само кога се претвора во формативен дијалог и предупредува на регулативите кои се донесени од страна на ЕУ (ЕУ AI Act, UNESCO). Авторката завршува со трендови како AI агенти, нагласувајќи дека AI е катализатор, а не замена за човечката креативност.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот “Modern technologies in English language Teaching” („Модерни технологии во наставата по англиски јазик“) претставува содржински богат и методолошки современ наставен материјал што ги опфаќа клучните аспекти на дигиталната трансформација на јазичното образование: од основите на дигиталната писменост и веб-платформите, преку мобилното учење, до најновите апликации на вештачката интелигенција во оценувањето и персонализацијата на наставата. Научните квалитети на скриптата се на соодветно ниво, авторката успева јасно, концизно и академски да ги објасни и најкомплексните технолошки поими, поддржувајќи ги со релевантни истражувања и актуелните етички стандарди.

Педагошката вредност е особено изразена: содржината е строго усогласена со предвидената програма за предметот, логично организирана што овозможува колаборативно учење и автономност кај студентите. Визуелните прилози и конкретните примери со Duolingo Max, ELSA Speak и GPT-поддржани алатки го олеснуваат разбирањето и ја демонстрираат примената во реални наставни ситуации.

Со оглед на обемот, целната група и директната примена во наставниот процес на Студиската програма англиски јазик и книжевност, скриптата целосно ги исполнува критериумите за категоријата „универзитетска скрипта“. Врз основа на наведените научни и педагошки вредности, како и согласно со стандардите и критериумите утврдени во Правилникот за издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Рецензентската комисија едногласно му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да го прифати ракописот за објавување во електронската библиотека на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Нина Даскаловска, редовен професор, с.р.

Д-р Брикена Џафери, редовен професор, с.р.